

mødets begyndelse foreslog, at hele det komplicerede forfatnings- og privilegiespørgsmål blev overladt til kongen til dennes suveræne afgørelse. På grund af kompakt modstand herimod førte Svane bevidst debatten ind på en detaljeret diskussion af især adelens privilegier med det forudsete resultat, at alle blev voldsomt uenige, og da mødet nærmede sig det kaotiske, kunne Svane gennemføre sin egen politik, nemlig den fremgangsmåde han var startet med at foreslå, som værende det eneste mulige kompromis. Der synes dog at være en enkelt brist i denne ellers så besnærende logiske fremstilling, idet Svane iflg. mødereferatet (s. 72) selv skal have foreslået, at efter håndfæstningens kassation skal »noget nyt« oprettes, og dette kan vel nok betyde, at Svane faktisk har ment, at udvalget skulle udarbejde en form for forfatning.

Med Carl-Johan Brylids bog er nogle af brikkerne i mosaikken faldet på plads, men heldigvis for den historiske forskning omkring statsomvæltningen er der mange spændende brikker tilbage.

Karl-Erik Frandsen

Povl Eller: Salvingerne på Frederiksborg. Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, 1976. 64 s. ill. Kr. 25.

Af Danmarks enevældige konger fra Christian V i 1670 til Christian VIII i 1840 er seks af de syv kronet og salvet i Frederiksborg slotskirke. Undtagelsen er Christian VII, der blev salvet i Christiansborg slotskirke. Denne højtidelige ceremoni har følgelig givet Frederiksborg en ganske særlig placering blandt danske slotte. At give en historisk redegørelse for denne statsakt og religiøse indvielse må siges at være en naturlig opgave for den nye slotsherre, dr. Povl Eller. At redegørelsen derefter er bragt i trykken i stilfuldt udstyr som en hyldest til forgængeren, Jørgen Paulsen, tjener alle parter, den hædrede, museet og forfatteren til ære. Undtagen for den sidste salving foreligger der trykte og med kobberstik prydede »salvingsakter«, der gør rede for de ceremonier, der fandt sted, og for de taler, der blev holdt. Eller har kunnet supplere med interessante oplysninger fortrinsvis hentet fra overhofmarskallatets papirer i Rigsarkivet; men nok så vigtigt er, at han har kunnet fremlægge et rigt materiale i billeder, hvoraf mange er gengivet i farver. Med enevælden forsvandt den store ceremoni, som dog havde rødder tilbage i dansk historie til 1170, og slottet, den ydre ramme om akten, var skæbnen også ude efter. Lykkeligvis står dog både slot og kirkerum stadig, omend ikke urørte. At salvingerne har levendegjort suveræniteten, bevirkede, at Frederiksborg blev et nationalhistorisk monument. Eller er klar over, at ordet er lidt uhåndterligt, men understreger, at dets indføjelse i museets navn kommer til at pege på en sammenhæng i slottets historie. Det virker nok lidt overraskende, at den store ceremoni, som viste vigtigheden af fællesskabet i staten, har sin naturlige fortsættelse i museets gerning; men den som engang har haft lod og del heri, vil ikke protestere.

Sigvard Skov

J. C. Jacobsen: Djævlbesværgelse, Træk af Exorcismens Historie. G. E. C. Gad, Kbh., 1972, og samme: Besættelse og Trolddom i Nibe 1686, sst., 1973.

Den flittige trolddomsforsker J. C. Jacobsen har nu til sine øvrige værker føjet dels en case study om en besættelsesaffære, dels en excurs om exorcismen, d.v.s. kirkens magt til at uddrive djævelen, onde ånder etc. Specielt i tider, hvor troen på det eller den Ondes skadevoldende magt var levende, måtte Kirken nødvendigvis stille et forebyggende mid-